

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Efter-Skrift

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 186. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1828_470_3-txt-shoot-idm242/facsimile.pdf (tilgået 13. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

See, det er Hoved: Sagen, som jeg derfor skal komme til igjen, naar jeg har omtalt nogle Beting, som, efter mine Tanker, ikke er saa ganske ubetydelige.

Medens jeg nemlig strax indrømmer, at det kun har seet fattige ud med Sammen: Virkningen af christne Folks Penne i Naanedes: Skrifte, tør jeg dog mene, den blev større, end man rimeligvis kunde ventet, saa der virkelig i vores lille Kred er Fædt et større Skridt til Reddydelsen af det fordærvelige Skillerum mellem boglærde Christne, end i det filosofiske Tydskland, hvor selv: Evangelische Kirchen: Zeitung synes tvivlsaaig om, enten man helst skal rive det ned, eller male det op, og dog er denne Tidende, (hvis Guds Naanedes: Skrifte identisk har fremstændt) saavidt jeg veed, det eneste tydske Forjog paa, saa et christeligt Stæde, at byde Venner Haand, og Giender Spidsen! Det forekommer mig nemlig, at om ogsaa Naanedes: Skriftes Udgivere var blevet de eneste Med: Arbejdere i det, saa var dog alle rede dermed givet et godt Exempel paa denlig Sammen: Virkning mellem christelige Theologer med saa forskellig Retning og Uddannelse, at Skille: Rummet er saadant i Grunden langt ubetydeligere mellem dem, der misfænde og befride hinanden; thi hvad er vel alle de Smaa: Grefter mellem Jord: Lodderne paa en By: Mark, mod Kloften mellem den grundmurede Skole og Fugle: Reden i Skoven, og hvor saage afbilder ikke selv denne Kloft det saedvanlige Forhold mellem den strengt systematiske Erudition, og den poetiske Licent! Sandelig, jeg agter det for en af Christendommens mindste Konster at laae Bro over saadanne Svælg, der dog i Grunden kun er Hjærne: Spind, som af den Grund: Nøbsigelse mellem Frihed og Nødvendighed man drømmer om, medens Kjærligheden hyppelig forener dem; thi hvem der i Kirken enten strider om Rang, eller lides om Klæde: Dragt, er aabenbar daarlig

Christne, og ligesaa vidt som Alt, hvad der er Mennesket naturligt, maa kunne sammensmelte i det fuldstændige Menneske: Begreb, saavidt maa ogsaa Sandheds Tro sidste Forsig, og Sandheds: Kjærlighed Venskab mellem Alt, hvad den modne Sandheds: Kundskab engang skal forklare; men derfor er det jo lige vist, at den denlige Sammen: Virkning mellem christelige Theologer, som Dr. Rudelbach og jeg, seer urimelig ud, og at der vil være meget vundet for Troens Sag, naar den boglærde Efterslæg finder den i sin Orden, som det rette christelige Forhold mellem Skolen og Kirken, mellem Skriften og Troos: Bekjendelsen! Ingenlunde vil jeg hermed sige, at vor Sammen: Virkning har været nær saa organisk og harmonisk, som man kunde ønsket, men jeg tør sige, vi har vundet, det var vort Ønske at bringe den i Harmoni, og at netop i dette Forhold, hvor det dog i Grunden kun er Villien der afslører, har Villien Været til at tages i Gjeringens Sted, især da den virkelig under Sammen: Virkningen har udholdt og bekræftet en mærkelig Prove! Ved vor fælles Vurdering af den levende Christendom, og Urdødelighed for Kirkens Historie var vi nemlig sikrede mod den todsede Indbildning, at Felten skulde ligge andenseds end hos Individierne selv, naar Profesoren anseer Præsten for en Sinker, og denne Hæn for en Pedant, eller, hvad dette i min Mund vil sige, naar det Videnskabelig: Erudite og det Poetisk: Følelsige i Christenheten misfænder og flyer hinanden, isedenfor, som det sig har og bør, at stræbe sammen, og paa begge Sider afkræge det Uforligelige som alle Skrifte: Kløge jo veed, ei maa findes i Herrens Huus! Men paa det Over: raskende er Ingen forberedt, og at Dr. Rudelbach maatte heel overrastes ved min videnskabelige Apofase fra den theologiske Skoles Taktik, hvori han ikke blot var opvoget, men dybt indgroet, det er saa folgelig en Sag, at, hvis

det er Naanedskriftets Læserer noget Nytt, da bedst det kun, at hvem der virkelig betragter den Christne Kirke som et Troes-Samfund, og er kommen til nogen videnskabelig Klarhed over sin Gjenstand, lader sig ikke engang anfægte af hvad der ellers nødvendig forbirrer! At jeg intet Horn fik i Hiden enten paa Skriften, Reformationen, eller den christelige Videnskabelighed og Erudition, fordi jeg saad over den Sandhed, at vi har ikke fundet Kirken i Skriften, men Skriften i Kirken, og at vi ikke skal staae paa Bogen og se de om Troen, men staae med Troen og læse i Bogen, ikke lægge Bibelen under Bordet, som staaer bedst paa sine egne Been, men lægge Herrens Bog opsladt paa Herrens Bord, saa at alle Gjaesterne maae lære at holde ordenlig, christelig Ord:Skik, og Skafferne lære, haade hvor de skal hente Brød, og hvordan de skal prøve Vin, om den er usforfalsket; see, det er begribeligt nok; men ved man det ikke endnu, da staaer man det vel snart at vide, hvor tungt man de lærde af deres anden Natur er til at fatte den christelige Verne-Lærdom, og hvor vrede de sædvanlig hvide paa den gammeldags Landsby-Præst, der ikke vil høre et Ord af dem om Skriften, førend de har gjort ordenlig Regnskab for deres lille Catechismus, og står for de tre Troens Artikler! At det nu ikke er Mangel paa Lærdom, der har gjort Dr. Kuelbach saa billig mod en Naastand, han ingenlunde strax kunde billige, det tør jeg vel anfæe for en afgjort Sag mellem Naanedskriftets Læserer, og finder jeg end liden eller ingen theologisk Lærdom i mig selv, saa har jeg dog, i Kirke-Historien, seet saa megen udenfor mig, at jeg, paa Ansvar for Efter-Verdenen, sigesalidit tager i Betænkning at regne Dr. Kuelbach til høitærde Theologer, som at regne de fleste nu omstunder Saakaldte fra dem.

